

Алла КОЛОДІЙ

заступник директора з навчально-виховної роботи,
Тернопільський академічний ліцей
«Українська гімназія» ім. І.Франка
a.kolodii@gimnasium.te.ua

АВТОРСЬКА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА «МИСТЕЦТВО ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ» У КОНТЕКСТІ ПІЛОТУВАННЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Реалізація профільної середньої освіти в умовах пілотування актуалізує потребу в оновленні змісту навчання, впровадженні гнучких освітніх траєкторій та розширенні спектра освітніх компонентів, спрямованих на формування ключових і наскрізних компетентностей здобувачів освіти. Особливого значення в цьому контексті набуває комунікативна компетентність, що забезпечує здатність ефективно взаємодіяти в різних соціальних і професійних ситуаціях, аргументовано відстоювати власну позицію, здійснювати усну та публічну самопрезентацію, брати участь у суспільному діалозі [1; 2].

В умовах сучасних освітніх трансформацій уміння публічно висловлювати думки, працювати з аудиторією, використовувати мовні та позамовні засоби впливу є важливою складовою підготовки учнів до подальшого навчання, професійної діяльності та активної громадянської участі. Саме тому розвиток культури мовлення й навичок публічного виступу розглядається як необхідний елемент профільної підготовки старшокласників.

У контексті реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти та Концепції «Нова українська школа» зростає роль курсів за вибором, які забезпечують варіативність змісту освіти, сприяють індивідуалізації навчання та усвідомленому професійному самовизначенню здобувачів освіти [2; 3]. Метою цих тез є представлення педагогічного потенціалу авторської навчальної програми курсу за вибором «Мистецтво публічних виступів» як ефективного засобу формування комунікативної компетентності учнів у закладах, що здійснюють пілотування профільної середньої освіти.

Авторська програма розроблена на засадах компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів з урахуванням вимог чинної нормативно-правової бази у сфері загальної середньої освіти [1; 2]. Вона адресована учням 10 класу академічного ліцею та може бути інтегрована в освітній процес різних профілів навчання як міждисциплінарний освітній компонент. Структура програми охоплює п'ять тематичних розділів, що забезпечують поетапне формування теоретичних знань, практичних умінь і навичок у сфері публічної комунікації.

Зміст курсу спрямований на розвиток ораторської майстерності, мовленнєвої техніки, логіки та культури мовлення, умінь аргументації й переконання, використання невербальних засобів комунікації, а також

подолання психологічних бар'єрів під час публічного виступу [4; 5]. Особливу увагу приділено формуванню навичок підготовки різних типів публічних промов – інформаційних, переконувальних, імпровізаційних, презентаційних.

Змістово-процесуальні компоненти програми передбачають поєднання планування виступу, мовного оформлення тексту, публічного проголошення з подальшим аналізом результатів та рефлексією. Практична спрямованість курсу реалізується через тренінгові заняття, рольові та ситуаційні ігри, проєктну діяльність, аналіз відеовиступів, взаємооцінювання й самоаналіз. Такі форми роботи відповідають сучасним викликам профільного навчання та сприяють розвитку критичного мислення, емоційного інтелекту й уміння працювати в команді [6; 7].

Очікуваними результатами реалізації курсу є сформованість у здобувачів освіти системних знань про види та жанри публічного мовлення, умінь самостійно готувати й виголошувати промови різної складності, а також розвиток комунікативної впевненості, відповідальності за власне мовлення й готовності до публічної взаємодії. Педагогічними умовами ефективного впровадження програми визначено поєднання теоретичної підготовки з регулярними практичними тренуваннями, застосування інтерактивних методів навчання та створення сприятливого психологічного клімату в освітньому середовищі.

Отже, авторська навчальна програма курсу за вибором «Мистецтво публічних виступів» відповідає завданням профільної середньої освіти, має виражену практичну спрямованість, є ефективним інструментом формування комунікативної компетентності здобувачів освіти та може бути рекомендована до використання в умовах пілотування профільної школи.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898.
2. Державний стандарт профільної середньої освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 28.12.2025).
3. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».
4. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Академія, 2018.
5. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : навчальний посібник. Київ : Вища школа, 2019.
6. Коваль Г. П. Культура публічного мовлення як складник професійної компетентності особистості. *Педагогічні науки*. 2020. № 2. С. 45–52.
7. Сисоєва С. О. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: теорія і практика. *Освіта і розвиток обдарованої особистості*. 2021. № 3.